

Kongres o Mniejszościach.
Mniejszości narodowe i etniczne w Polsce i Europie
– społeczeństwo, polityka, państwo
Opole, 23 – 24 (wtorek-środa) września 2025 r.

Motto:

Demokracja nie jest prawem większości, ale ochroną mniejszości¹.

Albert Camus

Miejsce: Opole: Uniwersytet Opolski, Sejmik Województwa Opolskiego, Opolski Urząd Wojewódzki

Dzień I [wtorek, 23 września 2025 r.]

Godz. 9.30 – Otwarcie Kongresu

[Sala Orła Białego, Sejmik Województwa Opolskiego, Opole, Ostrówek*]

Słowa powitania:

- Andrzej Szeptycki, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego
- Jacek Lipok, Rektor Uniwersytetu Opolskiego
- Monika Jurek, Wojewoda Opolski
- Szymon Ogłaza, Marszałek Województwa Opolskiego
- Rafał Bartek, Przewodniczący Sejmiku Województwa Opolskiego

Godz. 10.00 – 12.00 – Panel otwierający

Mniejszości narodowe i etniczne w Europie – wartość wielokulturowości

[Sala Orła Białego, Sejmik Województwa Opolskiego, Opole, Ostrówek]

Moderacja: Grzegorz Janusz, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Uczestnicy:

- Marcin Kierwiński, Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, tbc
- Wanda Nowicka, Przewodnicząca Komisji Mniejszości Narodowych i Etnicznych Sejmu RP
- Nicolas Levrat, Specjalny Sprawozdawca ds. Mniejszości, Komisja Praw Człowieka Organizacji Narodów Zjednoczonych
- Rafał Bartek, Przewodniczący Sejmiku Województwa Opolskiego
- Davyth Hicks, Sekretarz Generalny Europejskiej Sieci Równości Językowej
- Vello Pettai, Dyrektor Europejskiego Centrum Badań nad Mniejszościami we Flensburgu
- Grzegorz Kuprianowicz, Towarzystwo Ukraińskie, Współprzewodniczący Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych

Tłumaczenie simultaniczne polsko-angielsko-niemieckie

¹ Albert Camus, Notatniki 1951-1959.

* W hallu Sejmiku Województwa Opolskiego istnieje możliwość zwiedzania wystawy pt. „20-lecie ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym – historia, funkcjonowanie i przyszłość”, opracowanej przez Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej pod patronatem Marszałka Sejmu RP Szymona Hołowni.

Godz. 12.00-12.15 – Konferencja prasowa

[Sejmik Województwa Opolskiego, Opole, Ostrówek]

Godz. 12.00 – 12.30 – Lunch

[Sejmik Województwa Opolskiego, Opole, Ostrówek]

Godz. 12.30 – 14.00 – Wyjazdowe Posiedzenie Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych

[Sejmik Województwa Opolskiego, Opole, Ostrówek]

Prowadzenie i moderacja:

- Tomasz Szymański, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji, Współprzewodniczący Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych
- Grzegorz Kuprianowicz, Towarzystwo Ukraińskie, Współprzewodniczący Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych

Możliwość udziału uczestników **Kongresu** w roli słuchaczy

Po posiedzeniu Komisji Wspólnej obrady **Kongresu** przenoszą się do siedziby Wydziału Nauk o Polityce i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Opolskiego - Collegium Civitas, Opole, Katowicka 89

Forum naukowe - część 1

Godz. 14.30 – 16.15 – Panel otwierający

Mniejszości jako podmiot i przedmiot działania państwa

Sala nr 20 (parter)

Moderacja: Sławomir Łodziński (Uniwersytet Warszawski)

Uczestnicy:

- Aleksandra Oszmiańska-Pagett (Komitet Ekspertów Europejskiej Karty Języków Regionalnych lub Mniejszościowych, COMEX)
- Ingeborg Birnie-Havenga (Uniwersytet Strathclyde, Szkocja)
- Ljubica Djordjević (Europejskie Centrum Badań nad Mniejszościami we Flensburgu)
- Mariola Abkowicz (Uniwersytet Adam Mickiewicza w Poznaniu, Komisja Wspólna)

Tłumaczenie simultaniczne polsko-angielskie

Godz. 16.15-16.30 – Przerwa kawowa

Godz. 16.30 – 18.00 – Obrady w sekcjach tematycznych i panelach dyskusyjnych

Sekcja 1 [sekcja w języku polskim i angielskim]

Mikrokosmos integracji europejskiej? Mniejszości na pograniczach europejskich

Sekcja związana z realizacją projektu *B-SHAPES: Borders Shaping Perceptions of European Societies* w ramach programu *Horizont Europa*.

Sala nr 204 (II piętro)

Moderacja: Elżbieta Opiłowska (Uniwersytet Wrocławski)

Uczestnicy:

- Hynek Böhm (Uniwersytet Opolski)
- Martin Klatt (Europejskie Centrum Badań nad Mniejszościami we Flensburgu)
- Józef Szymeczek (Wiceprezes Kongresu Polaków w Republice Czeskiej Uniwersytet Ostrawski)
- Marta Kmeť (Centrum Pedagogiczne dla Polskiego Szkolnictwa Narodowościowego w Czeskim Cieszynie)

Sekcja 2

Prawa mniejszości narodowych i etnicznych: od teorii do praktyki – część 1

Sekcja podejmuje kwestię analizy przepisów prawnych dotyczących mniejszości narodowych i etnicznych oraz ich rzeczywistego wdrażania w różnych krajach.

GRUPA 1 [sekcja w języku polskim]

Sala nr 205 (II piętro)

Moderacja: Sławomir Łodziński, Uniwersytet Warszawski

Uczestnicy:

- 1) Ewa Pogorzała (Uniwersytet Rzeszowski), Polityka oświatowa państwa polskiego wobec mniejszości narodowych i etnicznych – aspekty instytucjonalno-prawne
- 2) Ewa Michna (Uniwersytet Jagielloński), Polityka państwa wobec mniejszości z perspektywy przedstawicieli grup objętych ustawową ochroną
- 3) Wojciech Wereszko (Uniwersytet Wrocławski), Organy doradcze i ciała reprezentujące mniejszości narodowe w praktyce ustrojowej państw oraz opiniach Komitetu Doradczego ds. Konwencji Ramowej o ochronie mniejszości narodowych
- 4) Oskar Zgonina, Aneta Paleczna (Uniwersytet Śląski/Związek Młodzieży Mniejszości Niemieckiej w RP), Prawo prywatne wobec naruszeń praw mniejszości, czyli między jednostką a państwem

GRUPA 2 [sekcja w języku angielskim]

Sala nr 206 (II piętro)

Moderacja: Craig Willis (Europejskie Centrum Badań nad Mniejszościami we Flensburgu, PLURILINGMEDIA COST Action)

Uczestnicy:

- 1) Olgun Akbulut (naukowiec wizytujący w Europejskim Centrum Badań nad Mniejszościami w Niemczech oraz profesor prawa człowieka na Wydziale Prawa Uniwersytetu Kadir Has w Turcji), Dylemat pomiędzy prawami mniejszości a prawami człowieka
- 2) Daniel Rhianwen (Uniwersytet w Cardiff), Liberalny nacjonalizm a decentralizacja tożsamości narodowej
- 3) Mattia Zeba (Eurac Research), Interpretacja różnorodności językowej: sądownictwo i granice prawne ochrony języków mniejszości we Włoszech
- 4) Aistė Žemaitytė (Uniwersytet im. Witolda Wielkiego), Udział polityczny i sekurytyzacja mniejszości etnicznych w przestrzeni publicznej na Litwie: aktualne tendencje i bariery

Sekcja 3

Rola języków regionalnych i mniejszościowych w zachowaniu tożsamości kulturowej

Sekcja omawia znaczenie języków mniejszościowych i regionalnych dla zachowania tożsamości kulturowej oraz ich ochrony w społeczeństwach wielojęzycznych.

GRUPA 1 [sekcja w języku polskim]

Sala nr 212a (II piętro)

Moderacja: Cezary Obracht-Prondzyński (Uniwersytet Gdański)

Uczestnicy:

- 1) Maciej Mętrak (Instytut Slawistyki PAN), Języki kolateralne - języki kontestowane. Problemy odmian blisko spokrewnionych z językiem dominującym
- 2) Beata Orłowska, (Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim), Język łemkowski jako „kotwica” łemkowskiej tożsamości kulturowej wśród kolejnych pokoleń Łemków
- 3) Karolina Keler (Pomorski Urząd Wojewódzki), Rola języka regionalnego kaszubskiego w zachowaniu tożsamości kulturowej Pomorza
- 4) Marzena Muszyńska, Agata Haas (Instytut Śląski), „Słownik gwar śląskich” jako narzędzie ochrony dziedzictwa kulturowego i tożsamości regionalnej

GRUPA 2 [sekcja w języku niemieckim]

Sala nr 212 (II piętro)

Moderacja: Alina Dittmann (Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Nysie)

Uczestnicy:

- 1) Nelu Bradean-Ebinger (Uniwersytet Corvinusa w Budapeszcie), Język niemiecki jako język mniejszości na Węgrzech dziś
- 2) Heiko F. Marten (Instytut Języka Niemieckiego im. Leibniza), Typy języków mniejszościowych we współczesnej Europie: nieporozumienia i sprzeczności w dyskursach społecznych i naukowych

- 3) Thomas Konhäuser (Fundacja Kulturalna Niemców Wypędzonych na rzecz Nauki i Badań), Fundacja Kulturalna Niemców Wypędzonych na rzecz Nauki i Badań: obszary działalności i zaangażowanie na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego

Sekcja 4

Edukacja mniejszościowa: wyzwania i perspektywy [sekcja w języku angielskim]

Tematem tej sekcji jest refleksja naukowa nad trudnościami oraz przyszłością edukacji mniejszościowej, w tym wyzwań związanych z nauczaniem w językach mniejszościowych i integracją uczniów z mniejszości.

Sala nr 214 (II piętro)

Moderacja: Davyth Hicks (Europejska Sieć na rzecz Równości Językowej – European Language Equality Network)

Uczestnicy:

- 1) Vesna Crnić-Grotić (Uniwersytet w Rijece, Wydział Prawa oraz Rada Europy, Comex), Prawo do edukacji w językach regionalnych lub mniejszości – perspektywa Rady Europy
- 2) Ingeborg Birnie (Uniwersytet Strathclyde), Nauczanie i uczenie się języków mniejszościowych – wyzwania, możliwości i doświadczenia z różnych części Europy
- 3) Cinzia Colaiuda (ESI – Budapest Metropolitan University), Edukacja wielojęzyczna oparta na języku ojczystym dla wszystkich mniejszości etnicznych w Europie
- 4) Lara Sorgo (Instytut Studiów Etnicznych, Lublana, Słowenia), Edukacja, język i tożsamość: rola nauczania dwujęzycznego w podtrzymywaniu języków mniejszości
- 5) Sergiusz Bober (Europejskie Centrum Badań nad Mniejszościami we Flensburgu), Gazety w językach mniejszościowych/zminoratyzowanych – przestarzały format czy nadal użyteczne narzędzie do podtrzymywania języka i budowania wspólnoty?

Sekcja 5

Mniejszości narodowe i etniczne w życiu politycznym i społecznym – część 1

W tej sekcji analizą naukową zostaną objęte zagadnienia związane z uczestnictwem mniejszości narodowych i etnicznych w polityce, społeczeństwie obywatelskim oraz ich reprezentacją w instytucjach państwowych.

GRUPA 1 [sekcja w języku polskim]

Sala nr 219 (II piętro)

Moderacja: Ewa Ganowicz (Uniwersytet Opolski)

Uczestnicy:

- 1) Aleksandra Kuczyńska-Zonik (Katolicki Uniwersytet Lubelski, Instytut Europy Środkowej), Strategie partycypacji i zmiana społeczna. Przykład polskiej mniejszości na Litwie.
- 2) Arkadiusz Tyda (Uniwersytet Zielonogórski), Mniejszości narodowe i etniczne w Polsce wobec wojny w Ukrainie w latach 2022-2025
- 3) Katarzyna Warmińska (Katedra Socjologii, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie), Między deklaracją a reprezentacją: spis powszechny jako przestrzeń negocjacji tożsamości etnicznej

- 4) Andrzej Bonusiak (Uniwersytet Rzeszowski), Mniejszość polska i Polonia w wybranych państwach postsowieckich. Polityka i społeczeństwo - próba porównania
- 5) Radosław Zenderowski (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie), Zachowania polityczne Polaków na Zaozlu po 1989 roku

GRUPA 2 [sekcja w języku polskim]**Sala 213 (II piętro)****Moderacja:** Bartosz Czepil (Uniwersytet Opolski)**Uczestnicy:**

- 1) Aleksandra Safin (Uniwersytet Opolski), Kobiety w przestrzeni publicznej jako mniejszość symboliczna: analiza upamiętnień w miastach powiatowych województwa opolskiego.
- 2) Dominika Zięba (Uniwersytet Rzeszowski), Ochrona praw mniejszości narodowych w praktyce samorządowej: przypadek Opola w kontekście badań nad zmianami granic miast
- 3) Jakub Grochowski (Uniwersytet Opolski), Spis powszechny jako narzędzie polityczne, próba metaanalizy Narodowego Spisu Powszechnego
- 4) Khrystyna Shelvakh (Uniwersytet Opolski), Rola organizacji pozarządowych w procesach tożsamościowych mniejszości narodowych: mniejszość polska na Zaozlu
- 5) Krzysztof Hliniak (Uniwersytet Jagielloński), Dziedzictwo taneczne mniejszości zamieszkujących Kraków i województwo małopolskie

Sekcja 6**Reprezentacja mniejszości w mediach: wizerunki i stereotypy**

Sekcja poświęcona będzie analizie wizerunku mniejszości w mediach, zwłaszcza w kontekście stereotypów i ich wpływu na społeczne postrzeganie tych grup.

GRUPA 1 [sekcja w języku polskim]**Sala 219a (II piętro)****Moderacja:** Rudolf Urban (Wójt Gminy Tarnów Opolski, b. Redaktor Naczelny Tygodnika „Wochenblatt”)

- 1) Robert Pawlita (Uniwersytet Opolski), Mniejszość niemiecka w polskim prawicowym dyskursie parlamentarnym – analiza debat sejmowych z lat 2015-2025
- 2) Michał Łyszczarz (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie), Działalność wydawnicza jako narzędzie wspierania i promocji dziedzictwa etnicznego i religijnego polskich Tatarów
- 3) Irena Machura (Uniwersytet Opolski), Polityczność języka. Rola języka niemieckiego w narracjach tożsamościowych i w debacie publicznej na Śląsku Opolskim
- 4) Daria Kantorska (Uniwersytet Warszawski), Aktywność mniejszości polskiej na Ukrainie w mediach społecznościowych

Panel dyskusyjny nr 2 [panel w języku polskim]

Różnorodność językowa w Polsce. Kaszubi, Mazurzy, Podhalanie, Podlasianie i Ślązacy w świetle badań socjolingwistycznych

W ramach panelu zaprezentowane zostaną wybrane wyniki badań prowadzonych w Instytucie Slawistyki PAN w latach 2021-2024 w ramach grantu „Różnorodność językowa w Polsce: języki kolateralne, działania na rzecz języków i konceptualizacja tożsamości zbiorowej”.

Sala nr 104 (I piętro)

Moderacja: Tomasz Wicherkiewicz (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Uczestnicy:

- Maciej Mętrak (Polska Akademia Nauk)
- Agnieszka Wełpa-Siudek (Polska Akademia Nauk)
- Kamil Czaiński (Polska Akademia Nauk)
- Karina Stempel-Gancarczyk (Polska Akademia Nauk)

Po zakończeniu obrad *Kongresu* uczestnicy przenoszą się do
Studenckiego Centrum Kultury Uniwersytetu Opolskiego, Katowicka 95

Godz. 18.00 – Program kulturalny

Moderacja i prowadzenie: Norbert Rasch, Pełnomocnik Zarządu Województwa Opolskiego ds. Wielokulturowości

Godz. 19.00 – Kolacja

Dzień II [środa, 24 września 2025 r.]

W drugim dniu konferencji obrady Kongresu odbywają się równolegle w Opolskim Urzędzie Wojewódzkim i w Wydziale Nauk o Polityce i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Opolskiego

Forum administracji publicznej [obradę równoległą]

[sala Herbowa lub/i E. J. Osmańczyka Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego, Piastowska 14]

Godz. 10.00 – 13.00 – Forum pełnomocników wojewodów ds. mniejszości narodowych i etnicznych oraz innych organów, w tym jednostek samorządu terytorialnego

prowadzenie i moderacja: Departament Wyznań Religijnych i Mniejszości Narodowych i Etnicznych MSWiA,

Godz. 13.00 – 14.00: Lunch

Forum naukowe część 2 [obradę równoległą]

[Miejsce: Collegium Civitas, Opole, Katowicka 89]

Godz. 10.00 – 12.00: Panel otwierający: Mniejszości narodowe i etniczne w Europie – dzieje, kultura, dziedzictwo

Sala nr 20 (parter)

Moderacja: Aleksandra Oszmiańska-Pagett, (Komitet Ekspertów Europejskiej Karty Języków Regionalnych lub Mniejszościowych – COMEX)

Uczestnicy:

- Helena Duć-Fajfer (Uniwersytet Jagielloński)
- Davyth Hicks (Europejska Sieć na rzecz Równości Językowej – European Language Equality Network)
- Artur Konopacki (Uniwersytet w Białymstoku)
- Bernard Gaida, Grupa Robocza Mniejszości Niemieckich (Arbeitsgemeinschaft der Deutschen Minderheit, AGDM), tbc

Godz. 12.00: Lunch

Godz. 12.45 – 14.30: Obrady w panelach tematycznych

Sekcja 7

Prawa mniejszości narodowych i etnicznych: od teorii do praktyki – część 2

Sekcja podejmuje kwestię analizy przepisów prawnych dotyczących mniejszości narodowych i etnicznych oraz ich rzeczywistego wdrażania w różnych krajach.

GRUPA 3 [sekcja w języku polskim]

Sala nr 205 (II piętro)

Moderacja: Tomasz Browarek (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie)

Uczestnicy

- 1) Anna Muś (Uniwersytet Śląski w Katowicach), Problemy związane z realizacją zobowiązań międzynarodowych wynikających z Europejskiej Karty języków regionalnych lub mniejszościowych oraz Konwencji Ramowej o ochronie mniejszości narodowych w Polsce
- 2) Józef Szymeczek (Uniwersytet Ostrawski), Ustawa 273/2001 o prawach mniejszości narodowych w Republice Czeskiej i jej aplikacja w praktyce na przykładzie mniejszości polskiej na Zaolziu
- 3) Jakub Bijak (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie), Dyskryminacja Grenlandczyków w Danii z perspektywy obowiązywania ustawy o równości etnicznej z 2003 r. i jej nowelizacji z 2013 r. - analiza SWOT
- 4) Tomasz Browarek (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie), Realizacja przez Rzeczpospolitą Polską zapisów Konwencji ramowej o ochronie mniejszości narodowych w zakresie dostępu do środków masowego przekazu

GRUPA 4 [sekcja w języku angielskim]

Sala nr 206 (II piętro)

Moderacja: Wojciech Opióła (Uniwersytet Opolski)

Uczestnicy:

- 1) Marina Andeva (University American College Skopje), Udział polityczny mniejszości liczebnie mniejszości w Macedonii Północnej
- 2) Bengt-Arne Wickström (Uniwersytet Andrassyego w Budapeszcie), Optymalne zasady ochrony mniejszości: korzyści, koszty i wielkość jurysdykcji
- 3) Manjola Zaçellari (Uniwersytet Aleksandra Moisiu w Durres, Albania), Między granicami a przynależnością: rola języków mniejszościowych w kształtowaniu tożsamości europejskiej na Bałkanach Zachodnich
- 4) Danijela Vuković-Ćalasan (Uniwersytet Czarnogóry, Wydział Nauk Politycznych), Polityka multikulturowa wobec Romów w Czarnogórze – między integracją a dyskryminacją strukturalną

Sekcja 8

Mniejszości narodowe i etniczne w życiu politycznym i społecznym – część 2

Sekcja podejmuje kwestię analizy przepisów prawnych dotyczących mniejszości narodowych i etnicznych oraz ich rzeczywistego wdrażania w różnych krajach.

GRUPA 3 [sekcja w języku angielskim]

Sala nr 212a (II piętro)

Moderacja: Olgun Akbulut (Europejskie Centrum Badań nad Mniejszościami we Flensburgu)

Uczestnicy:

- 1) Martin Klatt, Erik Kühn (Europejskie Centrum Badań nad Mniejszościami), Sukces, który boli: współczesne wyzwania dla wzorcowego przykładu współistnienia mniejszości w Szlezwiku
- 2) Juliana Cyfeku, Edlira Xega (Uniwersytet „Fan S. Noli”), Odporność kulturowa i tożsamość mniejszości w zmieniających się ramach prawnych Albanii
- 3) Hynek Böhm (Uniwersytet Opolski, Polska, oraz Politechnika w Libercu, Czechy), Europejskie pogranicza, mniejszości i eurosceptycyzm: wnioski z projektu B-SHAPES
- 4) Ondřej Elbel (Uniwersytet Ostrawski), Mniejszości narodowe w przestrzeniach pamięci Śląska Cieszyńskiego, Orawy i Spisza

Sekcja 9

Wielokulturowość, integracja vs. odrębność: balans między ochroną tożsamości a pełnym uczestnictwem w społeczeństwie

Sekcja poruszy problematykę integracji mniejszości narodowych i etnicznych, ich odrębności oraz sposobów łączenia ochrony tożsamości z pełnym uczestnictwem w życiu społecznym oraz praktyczne aspekty polityki integracyjnej i wielokulturowej, ze szczególnym uwzględnieniem działań na poziomie lokalnym i krajowym

GRUPA 1 [sekcja w języku polskim]

Sala nr 212 (II piętro)

Moderacja: Marzanna Pogorzelska (Uniwersytet Opolski)

Uczestnicy:

- 1) Magdalena Biernacka (Uniwersytet Rzeszowski), Wpływ stereotypów na procesy integracyjne mniejszości romskiej w Polsce
- 2) Renata Król-Mazur (Uniwersytet Jagielloński), Konieczność podwójnej integracji - casus mniejszości ormiańskiej w Polsce
- 3) Helena Duć-Fajfer (Uniwersytet Jagielloński, Stowarzyszenie Łemków), Inność na zamówienie - refleksje w kontekście urzędowego wsparcia kultur i języków mniejszościowych
- 4) Cezary Trosiak (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu), Obcy u siebie. Relacje między ludnością rodzimą a napływową w opolskiej części Górnego Śląska

GRUPA 2 [sekcja w języku angielskim]**Sala nr 214 (II piętro)**

Moderacja: Ljubica Djordjević (Europejskie Centrum Badań nad Mniejszościami we Flensburgu),

Uczestnicy:

- 1) Craig Willis (Europejskie Centrum Badań nad Mniejszościami we Flensburgu, PLURILINGMEDIA COST Action), Media w językach regionalnych i mniejszościowych: perspektywa paneuropejska
- 2) Hanna Vasilevich (EURAC Research, Instytut Praw Mniejszości), Pośpieszne reformy: ocena ustawodawstwa Ukrainy dotyczącego mniejszości narodowych w kontekście aspiracji integracji z UE
- 3) Adrian Borka (Sekretariat Prowincjonalny ds. Edukacji, Przepisów, Administracji i Mniejszości Narodowych – Wspólnot Narodowych, Autonomiczna Prowincja Wojwodina), Urzędowe użycie języków i alfabetów mniejszości narodowych w Republice Serbii
- 4) Tamar Gelashvili (Państwowy Uniwersytet im. Iwane Dżawachiszwilego w Tbilisi), Reprezentacja języków mniejszościowych w mediach (przypadek Gruzji)

Sekcja 10**Wyzwania współczesnych mniejszości: zmiany demograficzne, migracje i globalizacja**

Sekcja ta skoncentruje się na współczesnych wyzwaniach, przed którymi stoją mniejszości, takich jak zmiany demograficzne, migracje i wpływ globalizacji na ich sytuację.

GRUPA 1 [sekcja w języku polskim]**Sala nr 219 (II piętro)**

Moderacja: Katarzyna Łukaniszyn-Domaszewska (Politechnika Opolska),

Uczestnicy:

- 1) Weronika Koston (Uniwersytet Opolski), Działania organizacji młodzieżowych mniejszości narodowych: analiza porównawcza i najlepsze praktyki
- 2) Tadeusz Siwek (Ostravská univerzita - Uniwersytet Ostrawski), Specyficzne przyczyny zmniejszania się liczebności mniejszości narodowych w Czechach
- 3) Kamil Matuszczyk (Ośrodek Badań nad Migracjami, Uniwersytet Warszawski), Migranci z Ukrainy spotykają mniejszość ukraińską, czyli jaki wpływ na sytuację mniejszości ma imigracja zarobkowa do Polski?
- 4) Łukasz Kwadrans (Uniwersytet Śląski), Romowie w krajach wyszehradzkich - sytuacja mniejszości, polityki krajowe i działania Unii Europejskiej.

GRUPA 2 [sekcja w języku polskim]**Sala nr 213 (II piętro)**

Moderacja: Teresa Sołdra-Gwiżdż (Uniwersytet Opolski)

Uczestnicy:

- 1) Anita Adamczyk (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu), Wpływ migracji na sytuację mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce
- 2) Dorota Kowalewska, (Uniwersytet Szczeciński), Przemiany organizacji mniejszości narodowych i etnicznych w województwie zachodniopomorskim (2005-2025)
- 3) Norbert Honka (Instytut Nauk o Polityce i Administracji Uniwersytetu Opolskiego), Niemieckie dziedzictwo kulturowe na Śląsku i jego znaczenie dla organizacji mniejszości niemieckiej.
- 4) Alina Dittmann (Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Nysie), Edukacja dla mniejszości narodowych w obliczu aktualnych i przyszłych wyzwań

Sekcja 11**Między historią a przyszłością: dziedzictwo mniejszości**

Sekcja ta zajmie się dziedzictwem mniejszości, analizując jego wpływ na współczesne wyzwania oraz przyszłość tych społeczności.

GRUPA 1 [sekcja w języku polskim]**Sala nr 219a (II piętro)**

Moderacja: Michał Matheja (Centrum Badań Mniejszości Niemieckiej)

Uczestnicy:

- 1) Kamil Minkner (Uniwersytet Opolski), Wielokulturowość a pamięć zbiorowa. Krytyczna analiza narracyjna i wizualna miejsc pamięci w przestrzeni publicznej Opola i powiatu opolskiego
- 2) Andrzej Szczepański (Collegium Witelona Uczelnia Państwowa), Elementy bezpieczeństwa społecznego w działalności Niemieckiego Towarzystwa Społeczno - Kulturalnego w Legnicy (1958 – 1986)
- 3) Gładkowski Krzysztof (emerytowany profesor Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego), Mniejszość niemiecka z perspektywy regionalnej (Warmia i Mazury)
- 4) Matthias Lempart (Fundacja Kulturalna Niemców Wypędzonych na rzecz Nauki i Badań), JUWOST i PRZYSZŁOŚĆ/ZUKUNFT – dwie sieci wspierające młodych ludzi z niemieckich mniejszości w Europie oraz potomków wypędzonych i przesiedleńców w Niemczech

GRUPA 2 [sekcja w języku polskim]**Sala nr 203 (II piętro)**

Moderacja: Ewa Stolz (Centrum Badań Mniejszości Niemieckiej)

Uczestnicy:

- 1) Stefan Dudra (Uniwersytet Zielonogórski), Akcji "Wiśła" jako historyczny i współczesny symbol tożsamości Łemków

- 2) Piotr Krzyżanowski (Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim), „Doświadczenie zagłady Sinti i Romów z perspektywy 80. lat od zakończenia II wojny światowej
- 3) Paweł Hut (Uniwersytet Warszawski), Mniejszość polska na Zaolziu. Uwarunkowania istnienia w przeszłości, obecnie i perspektywy na przyszłość
- 4) Andrzej Rykała, (Uniwersytet Łódzki), „Strach ogarnął żydowskich mieszkańców w małych miasteczkach”. Województwo łódzkie po pogromie kieleckim – spojrzenie z perspektywy geograficznej

Panel dyskusyjny nr 3 [panel w języku polskim]

Ślązacy jako wspólnota tożsamości i języka. Perspektywy szans i kierunków rozwoju dyskusji o śląskiej odrębności w kontekście przemian społeczno-politycznych w Polsce

Sala nr 204 (II piętro)**Moderacja:** Sergiusz Bober (Europejskie Centrum Badań nad Mniejszościami we Flensburgu)**Uczestnicy:**

- Wojciech Glensk (Stowarzyszenie Osób Narodowości Śląskiej)
- Maria Szmeja (Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie)
- Jerzy Gorzelik (Uniwersytet Śląski)
- Grzegorz Kulik (Rada Języka Śląskiego)
- Artur Jabłoński (Uniwersytet Warszawski)

Godz. 14.30: Przerwa**Godz. 15.00 – 17.00: Panel podsumowujący:**

„Europejska perspektywa dla mniejszości”

Sala nr 20 (parter)**Moderacja:** Lucjan Dzumla (Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej)**Uczestnicy:**

- Ryszard Galla (Doradca Marszałka Sejmu RP ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych, b. poseł na Sejm RP)
- Zuzanna Donath-Kasiura (Wicemarszałkini Województwa Opolskiego)
- Tomasz Wicherkiewicz (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu)
- Marek Mazurkiewicz (Uniwersytet Opolski)

Tłumaczenie simultaniczne polsko-angielskie

Godz. 17.00: Zamknięcie obrad

Organizatorzy:

- Uniwersytet Opolski
- Samorząd Województwa Opolskiego
- Wojewoda Opolski
- Europejskie Centrum Badań nad Mniejszościami
- Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej
- Centrum Badań Mniejszości Niemieckiej
- Instytut Śląski
- Polskie Towarzystwo Nauk Politycznych Oddział Opole
- Centrum Badań Granic i Regionu Uniwersytetu Opolskiego

Finansowanie:

- Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego na podstawie umowy nr KONF/SP/0628/2025/02 z dnia 3 czerwca 2025 r. w ramach programu „Doskonała nauka II”.

**Doskonała
Nauka II**

- Samorząd Województwa Opolskiego
- Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej
- *Projekt B-SHAPES: Borders Shaping Perceptions of European Societies* w ramach programu Horyzont Europa
- Instytut Śląski

Patronat medialny:

- TVP Opole
- Radio Opole
- NTO – Nowa Trybuna Opolska
- Neues Wochenblatt